

MINIATIS

LAIKRAŠTIS LIETUVIŲ BENDRUOMENEI

Nr. 89 (326)

Memmingenas, 1947 m. rugpjūčio 12 d.

II metal

Britų vyriausybės priemonės Opozicija nenori gelbėti socializmo

AMERIKIEČIŲ PASKOLOS NEUZTEKS IKI METŲ GALO. BUS DIDINAMAS EKSPORTAS, O MAZINAMAS IM-
PORTAS. NUMATOMAS DIDELIS KARINIŲ PAJĖGŲ MAZINIMAS. UKISKOKO GYVENIMO SUVARŽYMAI, KOKIŲ
ANGLAI NĖRA MATĖ

Londonas (Dena/Reuter). D. Britanijos ūkiskosios būklės klausimais debatus Žemumosiuose rūmuose opozicijos vardu pradėjo buv. kolonijų ministeris Oliveras Stanley, kuris ir buvo tų debatų reikalavęs. Stanley pareiškė, kad D. Britanija negali visą laiką gyventi iš Jungtinių Amerikos Valstybių išmaldos. Didžioji britų tautos masė yra priešinga tokioms ateities perspektyvoms. Visa tai, ką ministeris pirmininkas pareikalauja šiuo momentu visuomenės vardu, turėjo būti pareikalauta jau prieš metus laiko. „Niekio neveikti, reiškia savizudybę. Mes paremsime visas vyriausybės priemones, kurias ji skaito reikalingomis, D. Britanijai gelbėti. Mes darysim visa D. Britanijai gelbėti, betgi nieko socializmui gelbėti.“ Stanley kalba buvo palydėta plojimais.

MIN. PIRMININKO PAREISKIMAS

Po to padarė pareiskimą ministeris pirmininkas Attlee. Jis pareiškė, jog jis neatsakys į visą Churchillio kalbą, bet jis konstatavo, kad joje yra nepalankių pastabų, kurios gali D. Britanijai pakenkti užsieniuose. Churchillio tvirtinimą, kad vyriausybė esanti amerikiečių paskolą lengvapediškai išseikvojus, jis paneigė sakydamas: „Tai ne tiesa“. Bet jis pripažino, kad ta paskola dar prieš metų pabaigą galinti būti sunaudota ir nurodė, jog JAV užsienio reikalų ministeris esąs išreiškęs savo sutikimą tartis dėl tos paskolos.

Toliau Attlee pasakė, jog kasyklų profesorių vedėjas yra padaręs pasiūlymą, kad tam tikrą laiką kasdien būtų dirbama viena pusvalandį ilgiau, bet neatsisakant nuo penkių darbo dienų savaitėje. Teikiant anglims pirmenybę transporto srityje, turėtų būti suvaržytas prekių ir keleivių pervežimas.

Liesdamas maitinimo reikalus Attlee pažymėjo, kad maisto produktų gamyba turi būti padidinta 20%, o įvežimas tokių maisto gaminių, kuriuos kraštas negali sau leisti, turės būti suvaržytas. Bendrai pre-

kių eksportas iki 1948 m. galo turi pakilti iki 160%, palyginus su 1938 m. eksportu. Ryšium su tuo, svarbesnėse pramonės šakose turi būti pailgintas darbo laikas.

Britų vyriausybė numato iki šių metų galo iš užjūrio tarnybose esančių karių atleisti 133.000, o iki 1948 m. kovo mėnesio dar atleisti virš 200.000. Taip pat bus atleista šiais metais 34.000 ne britiškųjų kareivių. Kartu Attlee pažymėjo, kad nežūrint tų atleidimų, nei britų užsienio politikoje, nei apsigynimo planuose neįvyks jokių pakeitimų.

Be to, būsiąs suvaržytas filmų ir benzino įvežimas, o liuksuose prekių ir tam tikrų žaliavų įvežimui sumažintų būsią skiriamą mažiau devizų. Dabar pradėtą kovą su ūkio negerovėmis turinti paremti visa tauta, nes tik tokiu būdu vyriausybės priemonės turės pasisekimą ir privės prie pergalės.

ATLEE REIKALAUJA ĮGALIOJIMŲ

Londonas (UP). D. Britanijos ūkio sunkumams nugalėti min. pirm. Attlee Žemumosiuose rūmuose pareikalavo tokių įgalioji-

mų, kokius vyriausybė turėjo karo metu. Jis reikalavo praplėsti 1945 m. pereinamuosius nuostatus šiais atvejais: skatinant pramonės ir žemės ūkio gamybą, reguliuojant eksporto apyvartą, mažinant visų prekių rūšių importą ir normuojant prekių kainas. Vyriausybės vardu ministeris Morrisonas pageidavo, kad įstatymas būtų priimtas dar prieš parlamento vasaros atostogas. Edeinas, atstovaudamas opoziciją, paprašė laiko susipažinti su įstatymo projektu. Jis davė suprasti, kad ir opozicija rems vyriausybės pastangas.

Sio įstatymo projektas su plačiais įgaliojimais reiškia dar nebūtus suvaržymus, „kokie anglų tautai dar nebuvo uždėti nei taikos, nei karo metu.“

VYRIAUSYBĖ GAVO ĮGALIOJIMUS

Londonas (Dena-Reuter). Po kelias dienas užtrukusių debatų dėl britų ūkiskosios krizės 251 balsu prieš 148 balsus Žemieji Rūmai pasisakė už įstatymą suteikiantį vyriausybei plačius įgaliojimus kovoje su ūkiskąja krize. Opozicijos pakeičiamasis pasiūlymas tuo pačiu balsų santykiu buvo atmestas.

Anglų - egiptiečių gincas Saugumo Taryboje

Lake Success (UP). Egipto ministeris pirmininkas Nakraschi Pascha labai griežtoje kalboje, pasakyoje Jungtinių Tautų Saugumo Taryboje, kaltino D. Britaniją. Jis reikalavo baigti Nilo slėnio okupaciją ir atsikyti nuo Sueso kanalo kontrolės, kol dar neišseko egiptiečių kantrybė.

Nakraschi Pascha prašė Saugumo Tarybą dėti pastangas:

1. Kad britų karinės pajėgos tuojau ir be jokių sąlygų išsikraustytų iš Nilo slėnio.
2. Kad britai atsisakytų nuo Sudano valdymo ir kad tas kraštas galėtų susijungti su Egiptu.
3. Kad būtų panaikinta britų - egiptiečių 1936 m. sutartis, nes ji nėra suderinama su JT Charta.
4. Kad būtų reviduota dabar vienai D.

Britanijai tenkanti atsakomybė už Sueso kanalą.

Egipto ministeris pirmininkas pareiškė, kad šio gincio įtempimas jau yra išsivystęs iki tokio laipsnio, kad gresia pasaulio taikai. Jis nurodė, jog britų pozicijos Egipte yra pagrįstos jų imperialistine galia ir kaip tokios ilgiau negali būti pakenčiamos.

Britų atstovas Saugumo Taryboje Sir. A. Cadoganas atsakė į Nakraschi Pascha kaltinimus ir pažymėjo, kad Egiptas neturi jokios teisės reikalauti 1936 m. sutarties revizijos. Cadoganas nurodė, jog ši sutartis dar devynis metus turi galioti, kol viena kuri šalis turės teisę reikalauti jos revizijos. Todėl jis reikalavo, kad egiptiečių skundas būtų išimtas iš dienotvarkės. Jis ginčijo, kad britų veikas ir laikysena Egipte gresytų pasaulio taikai.

AFP praneša, kad Saugumo Taryba atidėjo savo posėdį iki penktadienio.

Europos ūkinis bendradarbiavimas

Paryžius (Dena/INS). Europos ūkinio bendradarbiavimo komisija jau gavo atsakymus iš visų 16-os Europos kraštų į patiektas anketas. Atsakymą suteikė ir prancūzų karinių pajėgų vadas Vokietijos okupacinėje zonoje. Britų ir amerikiečių karinių vadų atsakymai yra laukiami. Abejojama, ar atsakys sovietų okupacinių pajėgų vadas. Bendradarbiavimo komisija yra sudariusi „Centrinę grupę“, į kurią įeina po vieną atstovą šių kraštų: Prancūzijos, D. Britanijos, Benelux (Belgijos, Olandijos, Luksemburgo), Italijos ir Švedijos. Panaudodama anketų duomenis, grupė paruos planą Marshallio pasiūlymams vykdyti.

SOVIETAI NEUZPILDĖ ANKETOS

Paryžius (UP). Sovietų karinių pajėgų vadas Vokietijos okupacinėje zonoje jam pa-

SKAUDI TIKROVĖ

Karinės valdžios anglų zonai vokiečių kalba Hamburge leidžiamas savaitraštis „Die Zeit“ paskelbė vedamąjį pavadinimą „Prievarata ir teisė Pabaltijo kraštuose“, kuriame rašoma:

— Estija, Latvija ir Lietuva pagal Londono, Paryžiaus ir Vašingtono protokolus vis dar „de jure“ tebėra nepriklausomos valstybės. Pabaltijo kraštai yra turėję nelaimės, neturėję jokių galingų draugų, draugingieji kraštai nebuvo pakankamai stiprūs, ir stiprieji kraštai nebuvo pakankamai draugiški. Tų faktų akivaizdoje jiems tas nieko nepadeda, kad jie su savo pretenzijomis galėtų turėti „teisę“ Yra baimės, jog nepriklausomai nuo to, ar tų kraštų statusas pasidarys kada nors ginčytinas, kad nedingtų pats ginčo objektas. Traukiniai su deportuojamais nepalaujami rieda į rytus, tuo tarpu tūkstančiai rusų kareivių, valdininkų bei naujakurių plūsta ir užima žemes. Viskas kas Rusijoje vyksta, vyksta valstybės interesuose. Valstybės interesas reikalauja, kad pasienių sritys būtų apgyvendintos rusais ir kad perkeldinamosios tautos būtų galima toliau po visą didžiąją rusų imperiją išsklaidytos. —

Ir austrus išveža

Viena (Dena). Sovietų karinis teismas Vienoje nuteisė du austrų policininkus deportuoti 10-čiai metų į Sovietų Sąjungą. Abu policininkai jau yra iš Austrijos išvežti. Į austrų vyriausybės paklausimą dėl suėmimo motyvų sovietų įstaigos dar nedavė jokio atsakymo.

* Sovietai atmetė svedų protestą dėl lankymosi uždraustoje zonoje. Svedų kelių biurą esąs pasakęs, kad įvažiuojant į tą zoną nebuvęs uždraustas — sakoma oficialioje rusų notijoje. (N de F.)

Kinijos karo pobūdis

Sanghajus (UP). Kinijos karas nėra toks, kurį būtų galima palyginti su karais aprašytais istorijos knygose arba spaudos pranešimuose. Kinijos pilietiniame kare yra nežinomi frontai; tenai nėra apkasų, nebūna puolimų iš oro ir niekas nespausdina nuostolių sąrašų. Nežūrint to, čia vyksta kruvinos kovos, kuriose žūsta tūkstančiai žmonių.

Siuo momentu svarbieji mūšiai vyksta į šiaurę nuo Jiangtse upės. Tose kovose, kurios visuomet turi kautynių iš arti pobūdį, šautuvas, rankinė granata ir kulkosvaidis yra labiausiai vartojami ginklai. Abi

Šios dienos numeryje:

- BRITŲ VYRIAUSYBĖS PRIEMONES
- SKAUDI TIKROVĖ
- GINČAS DEL VAKARŲ VOKIETIJOS
- KELIONĖ Į MENULĮ
- GOEBBELSAS PRIES RIBBENTROPA
- PIRMOJO VIESOSIOS NUOMONES APKLAUSIMO REZULTATAI
- STOVYKLOS PARODA KEMPTENE ir kt.

INDONEZIJOS KONFLIKTA SPRENDZIANČIAI

Australijos delegacijos Saugumo Taryboje pirmininkas Col. W. R. Hodgsonas (kairėje) kalbasi su Olandijos atstovu prie Saugumo Tarybos Dr. Elco van Kleffensu (Dena-IMP-Bild)

Ar kaltas Hirohito?

Tokio (Dena/INS). Tarptautinio karo nusikaltėlių tribunolo pirmininkas, australietis Sir William Webb, dabar vykstantiame 25-kių japonų buvusių aukštųjų pareigūnų procese pareiškė, kad galimas daiktas, jog imperatorius Hirohito dėl Japonijos įstojimo į karą esąs lygiai kaltas, kaip ir tuo metu buvusioji japonų vyriausybė.

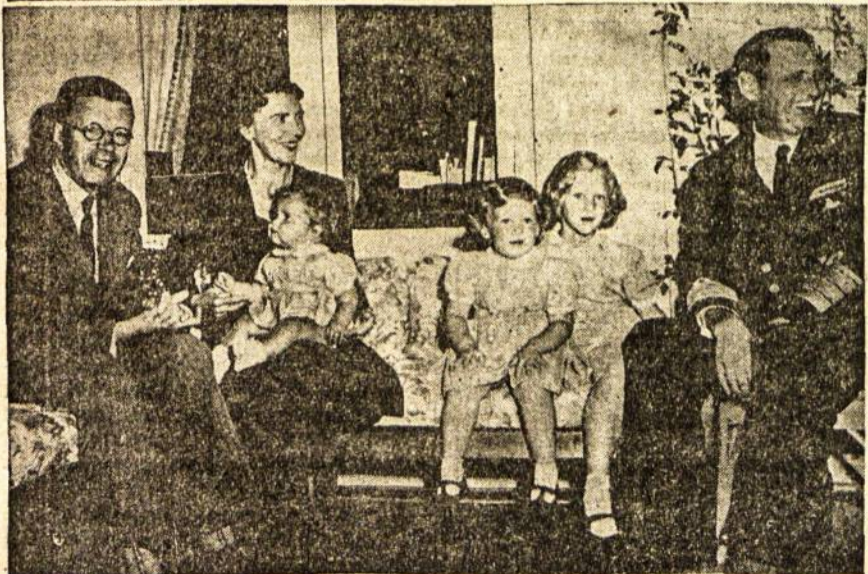
Tas klausimas iškilo tuo metu, kada vienas gynėjas išsireiškė, jog paskelbti karą imperatorius buvęs pakurstytas savo patarėjų. Tada Sir William Webb atsakė: „Faktas yra, kad tie kurie pataria daryti nusikaltimą, nėra daugiau kalti, negu tas, kuris duoda įsakymą nusikaltimui vykdyti“.

Diskusijų metu vienas gynėjas, kuris stojaos ginti imperatorių, reikalavo jam konstitucinės apsaugos, bet pirmininkas

nurodė, kad jei vyriausybė pataria karaliui daryti nusikaltimą ir jei karalius liepia tą nusikaltimą vykdyti, tai jis negali naudotis konstitucine apsauga.

AMERIKIEČIŲ KARIAI BERCHTESGADENE

Berchtesgadenas (AP). Aukšti amerikiečių kariai iš Graikijos, Italijos ir Austrijos susitiko su karo ministru Royalliu Berchtesgadene. Royallio adjutantas pareiškė, jog tam faktui, kad pasitarimuose dalyvavo generolas Livesas iš Graikijos, nereikia skirti didelės reikšmės. Reikalas esąs paprastas, nes karo ministeris neturėjęs laiko apilankyti pavienius karo vadus, todėl jis juos sukviets pas save. Karo ministeris Royallis pirmadienį grįžta į Vašingtoną.

DANIJOS KARALISKOJI SEIMA LANKOSI SVEDIJOJE

Mūsų atvaizde karališkoji šeima Helsingborge. Iš kairės: kronprincas Gustavas Adolfas, karalienė Ingrida su princų Karoliu Gustavu ir princesėmis Benediktina ir Margarita ir karalius Frederikas (Dena-NYT-Bild)

JAV diplomatų aktyvumas

Paryžius (Dena/INS). Aukštieji amerikiečių diplomatai Europoje, Jeffersonas Caffery, pasiuntinys Paryžiuje, Lewis Douglas, pasiuntinys Londone ir Robertas Murphy, generolo Clay politinis patarėjas, šiomis dienomis turėjo Paryžiuje konferenciją su Williamu L. Claytonu, viceministru ūkio reikalams.

Pasitarimų metu buvo iškelti du pagrindiniai JA Valstybių užs. politikos momentai Vokietijos atžvilgiu, būtent: dėl perėmimo išlaidų britų okupuotoje Vokietijos zonoje ir dėl išdėstymo prancūzų vyriausybės plano, kuriuo numatoma pakelti vokiečių pramonės gamybą ir padidinti anglų iškasimą.

Pirmasis klausimas iškilo ryšium su britų prekybos ministro Sir. Stafford Crippso pranešimu viceministru Claytonui, kad atsivėlgiant ir tirpstantiems doleriniams re-

tiektą anketą grąžino neužpildytą. Savo lydraštyje jis pažymėjo, jog Bendradarbiavimo komisijos pageidavimą, suteikti žinias apie Vokietijos Rytų zoną, jis negalės išpildyti.

RUHRO KONFERENCIJA

Vašingtonas (AP). JA Valstybių užsienų reikalų ministerija rugpjūčio 4 d. paskelbė, kad britų amerikiečių pasitarimai dėl anglies iškasimo padidino Ruhr krašte prasidės rugpjūčio 12 d. Konferencijos tikslas yra aptarti priemones kaip pakelti anglų iškasimą iki 300.000 to per dieną. (Dabar iš kasama 225.000 to). Anglių iškasimo paskatinimas yra numatytas kaip pirmasis įnašas Marshallio plano programai.

* Feldmaršalas lordas Wawellis, buvęs Indijos vicekaralius, atvyko į Berlyną. Dena

TRUMPAI

* Senora Eva Peron numato iš Sveicarijos grįžti tiesiai į Argentiną. Kad ji nevyksta Anglijon, tas neturi jokio politinio ryšio, o be to, ji nesanti oficialiai pakviesta. (Dena).

* JAV užs. reikalų ministeris G. Marshallis dalyvaus Pan-Amerikos konferencijoje, kuri prasidės rugpjūčio 15 d. Rio de Janeiro. (UP).

* Antroji Vokietijos kaizerio Vilhelmo II žmona, princesė Hermine, mirė Frankfurte a. O., turėdama 59 m. amžiaus. (Dena)

* 15 žydų tautybės DP moterų iš vienos stovyklos prie Kasselio, vykstant stovyklos kontrolei, su vertybėmis bėgo į mišką. Miške jas apipilė su vokiečiais ir vienas lenkas. Kaltininkai sulaukyti.

GINČAS DĖL VAKARŲ VOKIETIJOS

Paskutiniųjų dviejų savaitių prieštaraujantis žinioms apie vienokį ar kitokį Vokietijos ūkinį sutvarkymą vaizdai rodo, kad Vokietija yra raktas Europos problemoms sprendimui, net ir tuo atveju, jei būtų kalbama tik apie Vakarų Europą. Pasitarimai dėl Marshallio plano ėjo sklandant iki susidūrimo su Vokietija. Jei Paryžiuje ir sutaria patiekti Vokietijos kariniam gubernatoriui tokia pat 12 punktų anketa dėl jų zonų ūkinio balanso, kaip ir likom 16 valstybių, tai tas dar nereikia, kad dėl priemonių, reikalingų Vokietijos ūkini atstatinti nebus dar daug ir karštai ginčijamasi.

Tik dėl vieno punkto visi sutaria, būtent, kad reikia visom galimom priemonėm siekti Ruhr krašto anglies kasyklų produkcijos padidinimo. Tačiau dėl to, kaip tą produkciją padidinti ir kaip ją padalinti tarp pačios Vokietijos ir jos agresijos aukų, nuomonės smarkiai skiriasi. Užsienio spaudoje tvirtina, kad amerikiečiai smarkiai kritikuoja britų metodus, kurie pasirodė esant netinkami anglies kasyklų produkcijai padidinti. Amerikiečių ekspertas Robert Moses bak tai savo raporte JAV vyriausybei nurodė, kad, norint padidinti produkciją, reikia kasyklų įrengimus modernizuoti, pertvarkyti vadovavimą ir atsiaikyti nuo britų socializacijos planų įgyvendinimo. Taip pat esą būtina pakelti visą Ruhr, t. y. Rheinlando Vestfalijos, krašto pragyvenimo lygį. Tuo reikalu žadama susaukti britų-amerikiečių konferenciją. Iš britų pusės nurodoma, kad D. Britanijai suteiktas dolerių kreditas tap greitai tirpsta, kad D. Britanija nemąstanti daugiau dolerių investuoti į Vokietiją ir įveikiamas į čia prekes apmokėti doleriais. Londone net girdisi balsų, pav. savaitraštyje „New Statesman and Nation“ rašo, kad Britanija dėl dolerių stokos, arba kita sakant ūkinio nepajėgumo, turinti, kol dar laikas, nusimesti į nepakeliamą Ruhr krašto okupacijos našta, perduodant ją amerikiečiams. O „Economicist“ siūlo prie Ruhr krašto valdymo pritraukti be amerikiečių ir prancūzų. Kalbama, jog ir gen. Clay yra nuomonės, kad JAV turėtų ne tik kreditu įjungti į Ruhr krašto tvarkymą.

reikalais nurodė, kad Vakarų Vokietija te galinti pagaminti apie 3 mil. to pieno, todėl esą praktiškiau Ruhr anglis vežti į Prancūziją, kurį lengvai galinti pakelti savo pieno gamybą iki 10 mil. to į metus ir tą plieną vėl grąžinti į Vokietiją tolimesniams perdirbimui; tuo būdu būsiąs patenkintas ir prancūzų saugumo jausmas. Už tokį būdą kalbės ir tas faktas, kad Vokietija neturinti geros kokybės geležies rūdos ir ją turinti įsivežti iš Lotaringijos. Iš kitos pusės „Benelux“ (Belgijos, Olandijos ir Luxemburgo unija) pageidauja didesnės pieno gamybos pačioje Vokietijoje. Anglo-saksai visų pirma nori sumažinti okupacines išlaidas vokiečiams išlaikyti ir tikisi to pasiekti vokiečių pamonės gamybai padidėjus, ko vėl bijo Prancūzija ir iš dalies kiti Europos kraštai, kurių pramonei graso konkurencija.

Cia dar prisideda ir pažūrų nevienodumas tarp valstybės D-to ir amerikiečių karinės vyriausybės. Karinė vyriausybė reikalauja tuojuo dėti visas pastangas Vokietijos pramonės produkcijos pakėlimui, tuo tarpu Valstybės D-tas yra nuomonės, kad svarbiau esą išgelbėti Prancūziją iš komunizmo pavojaus ir tik vėliau ateis Vokietijos eilė. Ta proga tvirtinama, kad ameri-

kiečių kariniai organai pageidauja kuo greičiausiai atsakomybę už Vokietiją perduoti tiesioginiai Valstybės D-tui, kuris geriau galės suderinti Vokietijos politiką su visos Europos reikalavimais. Kaip tipišką amerikiečių nuomonę apie amerikiečių Europos politiką čia pacituosime šiuo metu Vokietijoje viešinio vieno iš YMCAos (jaunimo organizacijos) vadų, Mr. Sherwood Eddy, pareiškimą: „Jei Amerika vakarinę Europos dalį laikys „ubagysteje“, Rusija paskels pažadų kalnus, kuriuos alkani ir neturį darbo vokiečiai taip pat akli seks kaip ir Hitlerio pažadus“. Mr. Sherwood Eddy, kuris kaip „privatmanas“ atliko dviejų mėnesių kelionę po Europą, pareiškė žurnalistams, kad Marshallio planas yra paskutinė priemonė Europą pastatyti ant kojų, o Amerika išgelbėti nuo ūkinės depresijos. „Amerika užduos savo sienose, jei nesupras, kad savo eksporto perteklių turi sunaudoti Europoje.“ Tokios pažiūros vis daugiau skamba iš visų amerikiečių, oficialių ir neoficialių, pareiškimų. Todėl reikia tikėtis, kad ir dabar užvirs ginčas dėl prioriteto — dėl to, kas pirma turį gauti amerikiečių/pagalbą: Vokietija ar Prancūziją — pagaliau bus baigtas visus patenkinančiu kompromisu. V. Meškauskas

Laikrodžių gamyba rytų zonoje

Dabar po karo pasireiskia rytų zonoje didelis laikrodžių ir žadintuvų pareikalavimas. Tačiau galimybė patenkinti pareikalavimus yra daug mažesnė, negu bet kurioje zonoje. Rusų zonoje liko tik du laikrodžių gamybos centrai: Ruhlos mieste Tiuringijoje ir Glashuettes mieste, Saksanijoje.

Ruhloje randasi labai produktingas brolių Thiele laikrodžių fabrikas, kuris dabar dirba sovietų akcinės bendrovės vardu. Sioje imonėje dirba 2000 darbininkų ir kas mėnesį pagamina 100.000 kiseninių laikrodžių — tai sudaro tik pusę prieškarinės gamybos. Čia taip pat išdirbamas ir mažas kiekis žadintuvų. Tik 5% visos gamybos yra skirti vietiniams gyventojams, o kita dalis eina reparacijų sąskaiton ir oku-

pacinėms pajėgoms.

Nuo karo nukentėjusiose Glashuettes fabrikose yra gaminamos laikrodžių dalys. Kad padengus laikrodžių akmenukų pareikalavimą, Glashuetteje statomas fabrikas, kuris šlifuos iš sintetinio safiro, atvežtus iš Wolfeno, laikrodžiams akmenukus. Dabar pradama įvežti laikrodžių dalis ir iš Šveicarijos.

Laikrodžiai kol kas išduodami tik susisiekimo, pašto ir kasyklų darbininkams, bei kitų specialybių tarnautojams, kuriems būtina reikalingi laikrodžiai. Rytų zonoje bus dar ilgai jaučiamas laikrodžių trūkumas, atsivėlgiant į jų gamybos ir paskirstymo sąlygas.

Darbininkas Sovietų s-goje ir Jungt. Amerikos Valstybėse

S. m. liepos mėn JAV senate Oregonos stato atstovas Walteris Norbeldas atsakė vienam kalbėtojų, kuris labai gyry gyvenimo sąlygas Sovietų S-goje. Jis nurodė, kad faktas, kad Sovietų S-gos gyvenimo, kurie randami Maskvos oficialiuose laikraščiuose.

Sovietų S-gos darbininkas už vienos savaitės uždarbį gali nupirkti 22 kg duonos. Tuo pačiu metu JAV darbininkas už savo uždarbį gali nupirkti 394 kg. Sovietų S-gos darbininko vienos savaitės uždarbio užtenka 16,9 svarų cukraus nupirkti, o amerikietis gali įsigyti 503,7 svarus. Visai žemos kokybės kostiumų Sovietų S-gos pilietis gali uždirbti per 7 savaites, o JAV darbininkas labai gerą kostiumą gali įsigyti už vie-

nos savaitę uždarbį. Sovietų S-gos darbininkas dirba 3 savaites, kad galėtų nupirkti vieną porą batų, o Amerikos darbininkas už vienos savaitės uždarbį gali nupirkti 6—8 poras. Sovietų S-gos darbininkas turi nugalėti dar vieną sunkumą: normuotas prekes jis gali pirkti tik už 40% savo uždarbio. Išleidžiant likusius 60%, jis paprastai turi mokėti keturis kartus brangiau.

Jau prieškarinis Sovietų S-gos darbininkų gyvenimo lygis buvo labai žemas, bet dabar jis pasidars dar 50% žemesnis, tuo tarpu JAV darbininko gyvenimo lygis yra geresnis, palyginus su prieškariniu metu.

Amerika jau ruošiasi prezidento rinkimams

Amerikiečiai yra pilai dinamikos ir aktyvumo. Jie savęs neleidžia valdyti nė vienam. Jie patys norį dalyvauti savo bendruomeninio ir valstybinio gyvenimo tvarkyme. Apie šį aktyvumą liudija ypač įtempto pilni prezidento rinkimai, kurie nuo 1848 metų vyksta kas ketvirtį metai ir kiekvieną kartą žymiai nulemia valstybės politiką.

Prezidentui JA Valstybėse yra teikiama labai didelė reikšmė valstybės politikoje, nes jis gali lemti jos kryptį ir reikale pasakyti savo veto. Su ypatingai dideliu dėmesiu visas pasaulis šį kartą seka ateinančių metų priešrinkiminę kovą, nes po respublikonų laimėjimų senate ir Atstovų Rūmuose visus domina klausimas, kaip baigsis dabartinė nepaprasta padėtis, kai aukščiausia me valstybės poste yra mažumos partijos atstovas.

Rinkimų kova jau vyksta visoj pilnuoj. Abi partijos yra paskelbusios savo programas bei pažadus. Lieka tik pasirinkti asmenį, kuris šiuos pažadus įgyvendintų.

Yra žinomi jau trys respublikonų kandidatai. Daugiausia perspektyvų šiuo metu turi Tomis Dewes, kuris 1944 metais dalyvavo šioje kovoje, bet pralaimėjo ją prieš galingąjį D. Roosevelta. Praeitų metų lapkričio mėnesį jis su didele balsų persvara buvo išrinktas New Yorko valstybės gubernatoriumi. Tame poste jis parodė didelį sugebėjimą ir tapo labai populiarus. Jis turi 44 metus amžiaus, yra energingas, su didele praktika, malonia išore ir ugningu žvilgsniu. Vertinant 1944 metų rinkimus, galima drąsiai prielieti, kad Dewisas gaus balsų daugumą rytų valstybėse.

Kongreso narys Taftas yra antras dėmesio vertas respublikonų kandidatas. Jis yra Roosevelto „naujosios tvarkos“ šalininkas, 57 metų amžiaus, labai santūrus ir teisingas. Išoriai Taftas primena ramų, protinę advokatą. Tai reiškia, kad jis neturi kaip tik to, ką mėgsta amerikiečiai: malonios šypsenos ir ekstravangacijos. Šios abi savybės pilnai pasireiškia Tomui Dewisui. Bet Tafto tėvas yra buvęs prezidentu ir iš jo jis išmoko sunkųjį politikos mokslą. Šių savo savybių dėliai jo kandidatūra respublikonams labai rimta.

Trečias respublikonų kandidatas yra Haroldas Stassenas. Tai yra didelė asmenybė, kurį pasitiki tik savo jėgomis. Būdamas 31 metų amžiaus jis tapo savo gimtosios Minesotos valstybės gubernatoriumi. Šioms pareigoms jis išrinktas dar du kartus iš naujo ir šiuo metu eina šias pareigas. Padėties žinovai numato jam jaunimo entuziastiską pritarimą. Stassenas yra garbės trokštąs politikas. Šiose rinkimuose jis atsiskakė nuo partijos moralinės ir geradarių materialinės paramos, pats sudaro savo kalbas ir yra išitikinęs savo pagale. Stassenas yra 40 metų amžiaus, jo protėviai paeina iš Norvegijos ir Vokietijos. Jie buvo paprasti žmonės ir dabar dar visi kiti eventualiojo prezidento šeimos nariai bei giminės dirba visiškai paprastą fizinį darbą. Gallupo institutas, kuris mėgsta realiai

įvertinti viešumos nuomonę, paskutiniuoju metu nebeprisako optimistiškai apie šiuos respublikonų kandidatus. Jis numato demokratų pergalę, bet dėgnkratus rinkimuose šiuo metu atstovauja vienintelis prezidentas Trumanas. Praėjusiais metais tik nedaugelis dar galvojo, kad būtų galima Trumaną vėl išrinkti. Bet paskutiniuose mėnesiuose Trumanas parodė tokį didelį politinį aktyvumą ir drąsų nusistatymą, kad nusipelnė tautos tikrą susižavėjimą. Daugelis jo partvarkymų labai pagerino rinkimų pasisekimo perspektyvas.

Pirmiausia jis parodė savo ryžtingumą kovodamas prieš anglikasių profesinės sąjungos vadą D. Lewisą. Šis nusistatymas išgelbėjo JA Valstybes ne tik nuo anglių krizės, bet išvengė ir su tuo susietų transporto ir maisto produktų pristatymo sunkumų visame pasaulyje. Trumanas sugebėjo pašalinti daug nesuipratimų kylančių respublikos kongrese prieš demokratišką vyriausybę. Kaip trečią didelį Trumano nuopelną reikia pažymėti Marshallio paskyrimą užs. reikalų ministieriu.

Gallupo institutas vertina Trumano perspektyvas 51% ir mano, kad už jį balsuos konservatyvieji senesniojo amžiaus žmonės ir ūkininkai. Jo populiarumas didėja ir darbininkų tarpe, ypač po to, kai jis pareiškė veto prieš įstatymą suvaržantį streikų laisvę. (au)

* Vyras su užtaisytu pistoletu buvo su laikytas JAV Senato Rūmuose kelias minutes po to, kai ten buvo atvykęs prezidentas Trumanas, kuris dalyvavo senato posėdyje savo senojioje vietoje, kurią užėmė prieš 10 metų, būdamas Missuri valstybės senatoriumi.

Buv. Hitlerio adjutantas ir vėliau gener. konsulas San Franciske Fritz Wiedemann, neseniai Neuhofene prie Eggenfeldo buvo suimtas. Mūsų atvaizde F. Wiedemann kalėjimo vienutėje. (Dena—Bild)

KELIONĖ Į MĖNULĮ

MENULIS APSAUDOMAS

Zmogus mėnulyje gal būt dar nenumano, kad jam artimoje ateityje reikia dalyvauti su jo nuostabios ramybės traukymu. Amerikos mokslininkai vadovaujami Dr. Fritz Zwicky (paveikalo dešinėje), Kalifornijos technikos institute mokslininko profesorius, ruošia bandymą, kuris išgalins į mėnulio paviršiaus pasiekimą įsiskverbt. Iš didžiulės V 2 raketos bus svaidomi maži sviediniai, kurie gali pasiekti mėnulį. Atsimusus šioms soviniams į mėnulio paviršiaus laisvumą susidarymo spektro analizę, iš kurio išvaizdos bus galima spręsti apie mėnulio paviršiaus cheminę sudėtį. Kai kurie paveikslas vaizduoja apytikrą planą, kaip ši idėja bus realizuota. (Dena—INP—Bild)

kos jėgos. Specialistai apskaičiavo, kad atominės energijos varoma raketa erdvėje skristų 20.000 kilometrų į valandą ir tokiu būdu pasiektų mėnulį per 60 valandų. Galima tikėtis, kad jau sekančiųjų metų bėgyje bus bandoma startuoti raketomis į mėnulį. Tačiau mes negalime savo laboratorijose iširti, kas pasidarys su beskreندانčių į erdvę žmogaus organizmu, nustojus veikti žemės traukos jėgą. Kas bus, kai savokos „viršų“ ir „apačioj“ nustos egzistavusios ir kai raketos kabinoje daiktai pradės laisvai ore kabėti. Tikrasis pavojus gresia iš erdvės. Viršutiniu oro sluoksniu, t. y. stratosferos, tyrimas parodė, kad erdvėje yra daug taip vadinamų kosminių spindulių, daug stipresnių ir intensyvesnių kaip patys prasiskverbiantieji rentgeno spinduliai. Kadangi šitie spinduliai, praeidami pro žemę gaubiantį oro sluoksnį daugumoje išsisklaido, o laboratorijose iki šiol dar nepasisekė jų pagaminti, tai mes neturime jokio supratimo, kokią įtaką jie turėtų žmogaus organizmą ir medžiagą, iš kurios bus padarytas „erdvės laivas“. Gal būt, kad šie kosminiai spinduliai prasiskverbs tik per kūną ir metalą, o gal būt juos sudėgins ir išardys. Amerikoje ketinama pasiūsti specialius lėktuvus į didelius aukščius, su tikslu iširti aukštumoje esančias sąlygas.

Ką mes rastume mėnulyje, jeigu mūsų erdvės laivai pasisektų ten laimingai nusileisti? — Mažai, labai mažai! Neį oro nei vandens, tik šaltį, pilną kraterių bei aukštų ir stačių kalnų, pliką dykumą, padengtą lavos padėrmės akmenimis. Dienos metu mėnulyje šviečia saulė be galėsio nuo juodo dangaus, debesų visai neregdoma ir sukeldama 90 laipsnių karštį. Nakties metu temperatūra krenta iki 150 laipsnių šalčio. Mėnulio diena atitinka 14-kai žemės dienu, o naktis 14-kai mūsų naktų. Kadangi mėnulis yra mažesnis už žemę, tai ir visi daiktai sveria ten tik vieną šeštadali savo svorio žemėje. Mėnulio keliautojai

turėtų būtinai būti apsirengę apšildomais, orą nepraleidžiančiais rūbais, turėtų kvėpavimui deguonio aparatus ir trumpų bangų radijo aparatus, kad galėtų vienas su kitu susikalbėti. Mėnulyje keliautojai tikriausiai nerastų nė vienos organinės gyvybės. Mėnulis lygiai taip kaip ir žemė, neturi bombarduojamas didesniais ar mažesniais akmenimis bei metalo gabalais. Kadangi mūsų žemė yra apgaubta atmosferos (oro sluoksniu), tai tos krentančios žvaigždės sudega. Tie gabalai, nesant aplink mėnulį atmosferos, kelia greičiu apie 50 km į sekundę ir krenta į jį vis savo svorio. Kad įsivaizduoti jėgą, atsiradusią nuo tokio greičio, paimsim sekančius pavyzdžius: segtuko galvutės didumo akmenukas, esant tokiam greičiui, įgauna greit važiuojančio automobilio energiją, o pusę svaro sveriant meteoras net viso greitojo traukinio energiją. Astronomai apskaičiavo, kad tokių meteorų į mėnulį nukrenta per 24 valandas maždaug vienas milijonas! Taigi mūsų erdvės lėktuvas ir jo igula, jeigu jiems pakely nieko nebus atsitike, tikriausiai jau pirmą dieną labai nukentėsia nuo tų meteoritų. Kažin kas iš jų ir beliktų!

Apsidairykime pasaulio erdvėje, gal mes rasime savo raketinei kelionei tinkamesnį tikslą. Po to, kai praėjo šimtmečio pabaigoje buvo atrasti taip vadinamieji Marse kanalai, ši mūsų kaimyninė planeta pasidarė ateities romanų autorių mylimuoju objektu. Jie pradėjo vaizduoti Marsą, apgyvendintą labai inteligentiškais, savo protu pranašesniais už mus žmonėmis. Astronomai, kurie įvairiomis savo mokslo šakomis, kaip antai astrofizika ir astrochemija, pagrindiniai ištyrinėjo Marsą, tvirtina, kad nesą jokių ženklų, leidžiančių spręsti apie protingų padarų buvimą. Marsas yra mūsų žemės vyriausiasis brolis, kuris dabar randasi tokiame stovyje, kurį žemė pasieks tik tolimoje ateityje. Be abejonės ten yra vandens ir oro, retkarčiais net būna debesų.

Vasaros metu temperatūra prie Marso ekvatoriaus siekia 10—15 laipsnių šilimos. Astrobotanikai (naujausia astronomijos tyrimo šaka) sprendžia iš kintančios tam tikrais metų laikotarpiais Marso gamtos spalvos apie ten esantį primityvų augalų augimą. Buvo taip pat apsvairstyta galimybė aplankyti arčiau prie saulės esančią mūsų kaimyninę planetą Venerą. Jeigu laikyti Marsą vyresniuoju žemės broliu, tai Venera — jos jaunesniaja seserimi. Ji yra, astronomiškai sakant, vystymosi periode, kurį žemė jau yra pergyvenusi. Spėjama, kad Venera dabar randasi tokioje padėtyje, kada galėtų atsirasti pirmosios primityviausios organiškos gyvybės. Venera, tartum gėdos sumetimais, visada yra apsisiautusi tankiu debesų šydu, taip, kad astronomams niekad nepasiseka pamatyti jos tvirtą paviršių. Visos kitos planetos, net neatsivėlgiant į jų nuotolį, yra netinkamos apsigyvenimui. Ant esančio arti prie saulės Merkuriaus mes tuojuo išgaruotume nuo siviliančio karščio. Ant Jupiteriaus, kadangi jis yra daug didesnis už mūsų žemę, mes būtume savo pačių svorio suslęgti. Visos kitos planetos yra taip toli nuo saulės, kad jos gauna tik mažą kiekį saulės spindulių ir jų temperatūra visiškai nežymiai skiriasi nuo erdvės šalčio.

O kas dedasi tolimoje erdvėje? Gal kartais ant kokios nors toli esančios žvaigždės yra į mus panašij protaujančių būtybių? Mes to nežinome ir kažin ar kada sužinosime. Tačiau galimybė yra, atsivėlgiant į nesuskaičiuotus milijonus žvaigždžių, kad tos būtybės egzistuoja. Taip pat galima tai paneigti, imant dėmesin tą labai mažą fizikalinių sąlygų buvimą, kame žmonių egzistavimas yra bendrai įmanomas. Kaip ten bebūtų, po viso to atrodo patartina, kol kas dar negalvoti apie kitų planetų užkariavimą, o išnaudoti visas mūsų žemės galimybes, vietoje to, kad kas ketėtų metų vienas kitą užmušinėti ir elgtis lyg žemė būtų viso pasaulio beprotiniam. (K.W.)

Goebbelsas prieš Ribbentropą

Raso Curtas Riessas

IV

Ką tik po antrojo D. karo pradžios Goebelsas padarė staigmeną savo asmens sekretorei klausimu:

— Ar žinojai, kad Ribbentropas yra vundekindas?

Sekretorei atsakius neigiamai, jis paaiškino:

— Trejų metų amžiaus vaikas būdamas Ribbentropas apie užsienio politiką suprato lygiai tiek pat — kaip ir dabar.

Sis sąmojus, kurį dažnai naudojo paskiau, pasako viską apie Goebelso santykius su Ribbentropu.

Literatūroje apie nacius — ypačiai toje, kur gvildinami pirmieji metai po valdžios paėmimo — yra pilna atsitikimų, turinčių priešiskumą tarp Goebelso ir Goeringo. To priešiskumo nebuvo nei prieš valdžios paėmimą nei paskesniais metais. Goebelsas atsigrėžė prieš Ribbentropą tik tada, kai pastarasis pasirodė besąs visiškai nieko neaugėbęs lepsiis. Tą patį galima pasakyti ir apie Goebelso santykius su kitais žymiaisiais naciais. Jis visada buvo kritingas, bet matydavo ir jų pranašumus (nacinė prasme). Jis sutiko bendradarbiauti su jais ir tik į pabaigą, viskam žlugus, jis pradėjo kritikuoti ir smerkti savo buvusiuosius draugus ir bendradarbius. Vieną didelę išimtį sudarė Joachimas von Ribbentropas. Šiuo žmogumi jis nepasiskliovė nuo pat pirmosios dienos ir traktavo jį neigiamai. Jis suprato daug geriau už Hitlerį, koks kvailas, koks visiškai negabus buvo Terčiojo Reicho užsienio reikalų ministeris.

PASALJETIS

Ribbentropas daug kuo kėlė Goebelso nepasitikėjimą. Pirmiausia jis nebuvo „senas kovotojas“. Prie Hitlerio jis prisiskuto tik prieš kelis metus pirm valdžios paėmimo, o Hitleriui pasidarius reicho kancelieriu, jis nebuvo dar nė partijos narys. Be to Ribbentropas buvo iš vadinamųjų kilmingųjų. Jis buvo bajoras, turtingas. Goebelsas buvo kilęs iš liaudies, iš apačios.

Propagandos ministerio akyse Ribbentropas darėsi dar problemingesnis, gal būt, dėl to, kad jis ištikrųjų nebuvo joks „kilmingasis“. „Von“ prieš savo pavardę išgijo tik adoptuotas vienos tetos, tokios tetos, kuri jį čiulpė visą amžių, bent taip teigė Ribbentropas. Pinigų jis išgijo vesdamas neapsakomai bauri ir pikta Henkelio sekto firmos sayininko dukterį. Bet gal būtų Goebelsas atleidęs Ribbentropui visą šitą, jei pastarasis būtų elgėsis kaip bent kiek normalus žmogus. Bet Ribbentropas elgėsi kaip snobas, kas jis ir buvo. Niekas nebuvo jam pakankamai gera, niekas nebuvo pakankamai puiku. Ligi pat paskutinį dieną jis vis statydino naujus namus, tiek jiems baldus, lektuvais lakiodinosi ištišus butų įrengimus, lyg būtų didžiausios tautos metu.

RIBBENTROPAS IR HITLERIS

Bendradarbiams pasirinkti, Hitleris, apamai imant, turėjo gerą instiktą. Tiesiog pasaplėngumu dvelkia, kaip Hitleris galėjo apsimulkinti su Ribbentropu ir skirti jį savo užsienio reikalų ministeriu.

Galima paaiškinti nebet tuo, kad Hitleriui imponavo brožas, kurį Goebelsas

įžvelgė ir pagrįstai niekino, būtent, vadinamasis Ribbentropo kilmingumas! Smulkiam miestelėnui Hitleriui buvo smagu turėti ties savimi vyrą iš aukštuomenės. Be to manė, kad Ribbentropas, kaip daug keliau, turįs gerą instiktą užsienio nuotaikoms — ką Goebelsas, irgi pagrįstai, visada neigėdavo.

Bet Ribbentropas nebūtų galėjęs išsilauki, jei nebūtų naudojęs miklaus vingrio (triko). Ką čia pasakosiu, beveik netikėtinai, kadangi yra taip primityvu, ir visai to neminėčiau, jei tos istorijos tikrumo nelai-duotų vienas svarbus užsienio reikalų ministerijos asmuo, kuris nuodugniausiai tyrinėjo Ribbentropą eilę metų.

Ribbentropas apsupo Hitlerį privačių šnipų grupe. Vyrų, kurie nuolatos sustikdavo su Hitleriu, kaip, pav., jo adjutantai Brueckneris ir Schaubas, viską pranešėdavo Ribbentropui. Sakysim, (imant eilinį atvejį pavyzdžiui) praneša jam, kad fuchreris manas, jog reikia pasiūsty griežta notą Rumunijos karaliui Karoliui. Ribbentropas tučtuojau lekia pas Hitlerį, prašosi priimamas ir sako:

— Mein Fuehrer, aš turiu idėją. Rumunijos karaliui Karoliui reikėtų nusiūsty griežta notą.

Hitleris nustemba ir susižav. Jei kam nors ateina į galvą jo paties mintys, tai reikė, kad tas kažin kas turėjo būti genijus. Tokiu būdu jis davėsi eilę metų apgaudinėjamas. Tik Goebelsas tą žaidimą aiškiai suprato.

Goebelsas ir Ribbentropas kalbėdavosi tik raštais. Jų vienas antram rašyti laiškaį prismaigstyti įžeidžiamų posakių, kaip kepenys lašinių griežinėlių. Sakiniai kaip antai: „Negaliu leisti, kad...“ arba „Toks lindimas į mano sritį...“ buvo įprastas dalykas. Tokia korespondencija buvo vedama lig paskutinio momento, nors galima tarti, kad tie ponai turėjo svarbesnių dalykų. Goebelso laiškaį buvo kur kas sąmojingesni. Ribbentropas pats nerašydavo, o pavesdavo teismo skyriaus vedėjui Gausui.

UŽSIENIO POLITIKA BE NUOVOKOS

Ko nežinojo Hitleris, o žinojo Goebelsas ir, be to, visa užsienio reikalų ministerija, tai, būtent, kad Ribbentropas ne kiek nenusivokė užsienio politikoje. Taj jau buvo pakankamai bloga. Bet dalykas pablogėjo dar labiau, kada Ribbentropas nesidavė patariamam savo bendradarbių, senų valdininkų, kurie iš pareigos žinojo daugiau už jį.

Pasiuntiniai, ambasadoriai ir jų bendradarbiai visame pasaulyje žinojo jau nuo 1938 m., kad nuotaikoms prieš Vokietiją kilo tolydžio. Daugis tikėjo, kad Vakarai nežūrės abejingai, jei Vokietija pradėtų karą su Rytais, ar tai su Lenkija, ar tai su Cekoslovakija. Hitleris, norėjo karo Rytuose, bet be Vakarų įsivėlimo. Todėl Ribbentropas teigė jam, kad Vakarai nesimaisysią. Tai buvo 1938 m. rudenį, po Miuncheno. Ribbentropas susikvietė visus ambas-

sadorius ir pasiuntinius į partijos suvažiavimą Niurnberge. Ten ignoravo juos, vertė kelias savaites išlaukti dar Berlyne, priėmė juos trumpai ir griežtai pareiškė, jog nepageidaujais, kad jie besiuontinėtų pranešimus, kuriuose nors minėtą būtų minima Vakarų įsikišimo galimybė.

Ar Goebelsas žinojo tada ką apie šią apgavikišką užsienio politiką, neaišku. Bet po pusės metų jis žinojo, kad Ribbentropas buvo klaidingai informuotas. Tat išskilo aikštėn 1939 m. Propagandos ministerija klausė, be abejo, visas užsienio radijo stotis. Prancūzijos ir Anglijos audicijų pranešimai, kuriuose gavo Goebelsas, įtikino jį, kad Vakarai nesėdės rankų sudeję, jei Vokietija užpultų Lenkiją. Goebelsas pasikvietė Fritschę ir kitus bendradarbius, keletą dienų kuisos medžiagoje, padarydino užsienio audicijų plokšteles. Dabar Goebelsas buvo tikras, kad dalyką apgins: kalbų tonas buvo tikrai pasikeitęs. Negalėjo būti nė jokios abejonės, kad karas su Lenkija reikėtų karą su Anglija ir Prancūzija.

Goebelsas nuėjo pas Hitlerį ir paklojo savo medžiagą. Hitleris, kuris norėjo tikėti tuo, ką jam buvo sakęs Ribbentropas (kuris jam tai sakė, kadangi Hitleris norėjo tikėti tuo), šypsojosi, nelinkdamas tikėti. Goebelsas grįžo į propagandos ministeriją. Keikdamas jis pasakė Fritschei:

— Kad tas Ribbentropas būtų likęs savo sekto firmoje!

UŽSIENIO POLITIKA KARO METU

Ivyko, kas turėjo įvykti. Vakarų valstybės paskelbė karą, bet Hitleris nerūstavo ant Ribbentropo, kad apsiriko arba, saky-sime, kad klaidingai painformavo jį. (Juk Ribbentropas žinojo, ką manė jo ambasadoriai ir pasiuntiniai). Prancūzija perbloškė žaibo sparta, dviejų frontų pavojuos rūdėsi esąs pašalintas visiškai, Hitleris susaukė reichstaga ir pasakė aną garsiąją kalbą, kurią jis pranešė daug generolų pa-

kelią ir maršalus. Toje kalboje yra vieta, kur Hitleris paliečia „abejotojus“, kurie tikėjėsi blogų padarinių, o dabar turį patirti priešingą. Visai pagrįstai Goebelsas tą vietą taiko sau. Didžiai susimastęs jis grįžo į propagandos ministeriją ir čia įvyko tikrai goebelsiškas dalykas: jis pamiršo, kad iš esmės buvo visiška teisus. Sėkmė stoji Ribbentropo pusėje, o jis be reikalo užsitraukė kritika. Isakė susirinkti bendradarbiams, apkreavo juos ir užsiupo, kad jie įstūmę jį į bauriųjų padėtį.

Fritschė atsakė jam: — Karas dar nebaigtas.

Goebelsas ligi pat pabaigos niekada ne bekalbėdavo apie tą dalyką.

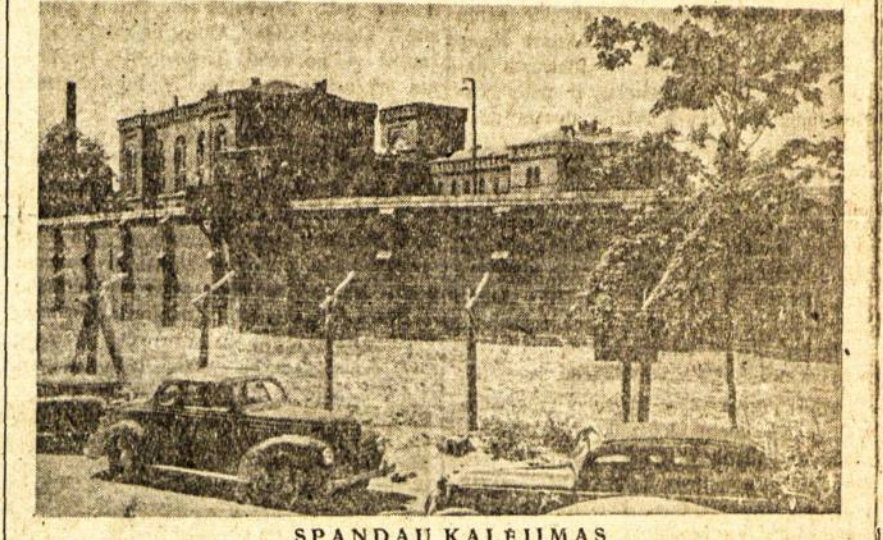
1945 m. kovo mėn. jis priminė Fritschei: — Ar atsimeni, ką man sakei tada? Dėkoju Tamstai, kad to nepriminei man niekada.

UŽIMTŲJŲ SRIČIŲ POLITIKA

Jei Ribbentropas mažai tenusivokė užsienio politikoje, tai tauj psichikos nesuprato visiškai. Kurį kraštą užėmus kariuomenei, kaip jėgos veiksnys jis Ribbentropui nebeegzistavo. Jam niekada neatėjo į galvą, kad lenkai, prancūzai, belgai ir kt. nepakęs okupacijos.

Goebelsas žinojo, kad užimtuosiuose kraštuose bus trymimosi. Jis matė Vokietijai vieną galimybę. Vokietija turinti pasirodyti kaip išvaduotoja, o ne nugalėtoja. Kol gyventojai neatsikovosėję, Vokietija turinti padaryti taurę gestą. „Naujosios Europos“ savoka, apie kurią kalbėta tiek daug vėliau, turėjo būti įkūnyta.

Goebelsas skaičiavo visiškai teisingai; jis samprotavo, kad užimtųjų sričių didžioji gyventojų dalis bus nustojusi pasitikėjimo savo vyriausybėmis, savo didžiausiais politikais. Si pasitikėjimo krizė turėjo būti greitai išnaudojama. Su Fritschie juodu sudarė savotišką „Naujosios Europos“ Magną Chartą dokumentą, kuris, Frit-

SPANDAU KALEJIMAS
Neseniai į šį kalėjimą, Berlyne, buvo atvežti Niurnbergo procese nubaustieji karo nusikaltėliai Hessas, Readeris, Doenitzas, von Schirachas, Speeras, von Neurathas ir Funkas. Kalėjimo apsaugą neša kas mėnesį pasikeisdami 4 alijantų okupacinės kariuomenės. Pirmieji pradėjo apsaugą rusai. (Dena—NYT—Bild)

Vyt. Alantas PRAGARO POŠVAISTĖS

17. Ištrauka iš romano

Tuo tarpu grįžo Guiga. Jis buvo blogai nusiteikęs ir, sveikindamasis su Matūzu, nenoromis burbtelėjo savo pavarde. Pastebėjęs, kad mūsų bonka jau tuščia, jis, nertardamas nė žodžio, ištraukė iš savo lagaminu bonką ir pastatė ant stalo. Paskum pasiėmė stiklinę, prisipylė artipilnę ir kitiems pripylė.

— Į paneles Danos sveikatą, — šuktelėjo Nargeliūnas.

Guiga piktai dėbtelėjo į jį ir išgėrė savo stiklą neatsikvėpęs.

— Laka kaip vandenį, — murmtelėjo Dzedulionis.

— Savo, ne tavo, gerk, senas davatkinai.

— Ne, tamistėle, senam žmogui turi būti pagarba, — pašoko Dzedulionis.

— Nesikarsčiuok, ponas Dzedulioni, neverta, — pasodino Nargeliūnas spurdantią zakristijoną. — Geriau išgerkime ir pasikalbėkime. Ponas Guiga neblogas vyras, tik gal kiek kitaip galvoja, kaip tamsta. O ir mano draugas sako, kad mes turime vienas kitą paremti, o nesipykti.

— Bet taip drėbti senam Dievo tarnui! Ne nenoriu sėdėti už vieuo stalo su kipšo pakaliku!

— O degtinę lygiai mėgsti kaip ir kipšo vaikai, — šaltai pastebėjo Guiga. Svanta dvasia jau nenusergi.

— Užciaupk savo žiotis, neprastaburni!

— Suriko Dzedulionis, vėl pašokdamas.

— Vyrų, tyliu! Jokių ginčų! Sėdime prie vieuo stalo ir elkimės kaip pridera rimtiems vyrams. Jei norite pasiskandalyti, eikite į rūstį: ten niekas negirdės. Čia ateis

tamsta turėtam pirmą paklausti, kodėl jis pasidarė toks, o ne kitoks, — debtelėjo jis į Dzedulionį. — Bet gerkime, jei neužteks, pastatysiu dar vieną bonką.

— Aš gerti nebenorėjau ir, palietęs lūpas stikliuku, vėl pastaciau. Nebegėrė ir daktaras, bet Nargeliūnas, Dzedulionis ir Guiga išgėrė.

— Mes gyvenome girioje, mažame namelyje. Jūs, mieste gyventojai, girios nepažįstate. O giria tai atskiras, stebuklingas pasaulis. Už jokių pinigų girios nebūčiau išmanęs į miestą. Giria turi savo paslapstis ir savo dvasią. Kai aš eidavau vasaros rytai per girią, man rodydavosi, aš einu per stebuklų pasaulį. Medžių viršūnėmis ošimas man atstodavo geriausius chor-us. O kai kildavo audra ir medžiai imdavo švokšti, dejuoti ir braskėti, negalėdavau atsitraukti nuo lango, nors Marytė ir bijo-davo ...

Guiga kalbėjo apie girią su užsidegimu. Aiškiai buvo matyti, kad jam trūksta žodžių išreikšti ką jaučia. Jis ir pats man priminė sveiką, gerai nuaugusį girios uosį.

— Dovanokite, — girininkas kaltai šyp-telėjo, — aš nemokytas ir nemoku gražiai kalbėti. Jei pagyventumėte lietuviškoje girioje, jūs galėtumėte parašyti visą knygą. Kai dabar pagalvoju, niekur nebūčiau galėjęs būti taip laimingas su savo Maryte, kaip mūsų mažame namelyje girios viduryje, toli nuo žmonių ...

— Kas ta Marytė buvo? — paklausė Dzedulionis sunkiai beistardamas žodžius. Jis sėdėjo pasirėmęs alkūnėmis stalo ir beveik snaudė.

— Mano žmona.

— Tu buvai vedęs? Tu ją palikai Lietuvoje? — pagyvėjo zakristijonas.

— Taip aš ją palikau Lietuvoje, — at-

sakė Guiga skausmingai šypsodamasis ir vėl prisipildamas savo stiklą. Jis buvo jį bekelias prielūpa, bet vėl pastatė ant stalo.

— Tu palikai savo žmoną Lietuvoje o čia su kitomis dūkti ...

— Nutilk, ponas Dzedulioni, tegul kalba Guiga, — įsikiso Nargeliūnas.

Nežinojau kodėl man buvo to Guigos gaila. Vyras, kuris taip mylėjo girią, negalėjo būti blogas žmogus. Jis niekadus nieko apie save nespasakodavo ir apskritai mažai kalbėdavo. Tik alkoholis jam atvėrė burną. O gal širdyje jau per daug buvo prisirinkę tvankumo ...

— Taip, aš ją palikau Lietuvoje pakastą po jauną berželiu ... Per pirmą okupaciją liepos pabaigoje nežinau kuriais keliais atsibastė prie mūsų namelio sunkvežimis. Darė krata, kažin ko ieškojo, kažin ką surašinėjo. Ką rado geresnio susikrovė, į sunkvežimį; Bet tai nieko, kas turtas? Kai kiti susikorė į mašiną, keturi kareiviai pagriebė mano nėsčią žmoną, palingavo ant rankų, ir kaip maišą bloškė į sunkvežimį, kur kvatodamiesi tiesė alkanas, purvinas rankas šlykštūs, apžėlę veidai. Poilium gelbėti, bet, gavęs šautuvo buoze smūgį į krūtine, parkritau be sąmonės. Kaip per sapną dar nugirdau silpną žmonos vaitojimą nuburzgiantioje mašinoje. Kai atsipeikėjau, nežinau kodėl nudūlinau ta pacia link-me, kur nuvažiavo kareiviai. Žmonos lavoną radau išmestą po medžiais. Ji buvo taip iš-niekinta, kad nebegalėjau atpažinti. Parnešiau namo palaikus ir pakasiau po beržu palangėje.

Guiga nutilo. Mes sėdėjome nudūrę žvilgsnius. Kažin kodėl trūko drašos pažvelgti vienas kitam į akis. Mums buvo gėda dėl žmogaus sužvėrėjimo. Vienai aki-

schės žodžiais, turėjo daug panašumo su Atlanto Charta. Tas dokumentas buvo pateiktas Ribbentropui. Jis griežtai atmetė siūlymą.

— To mums nereikia! — atkirto jis.

Goebelsas baisiai jaudinosi dėl atmetimo, bet negalėjo nieko padaryti. Kelerių metų būvyje jis stengėsi sutrukdyti represijas ir įkaičių šaudymus užimtuose kraštuose. Žinoma, ne dėl žmoniškumo, bet kad jis žinojo, kaip tie dalykai turi veikti užimtujų kraštų žmones. Kai „naujosios Europos“ partija buvo pralaimėta, kai jis pamatė, kad prancūzai, belgai ir lenkai nedarys sandoros su vokiečiais, liovėsi tarpininkavęs.

PASKUTINIEJI METAI

1944 m. rugsėjo mėnesį savo asmens stenografiui padiktavo įrašyti į dienoraštį šiuos žodžius: „Šiandien vėl kalbėjau su fuchrerju ir prašiau atieisti Ribbentropą. Ir vėl nesutiko“.

Vėl iš to vieno žodžio matyti, kad Goebelsas bus buvęs daręs panašių bandymų ir anksčiau.

Nuo tos valandos, kai prasidėjo vokiečių kariuomenės traukimas, pasidarė aišku, ko Ribbentropas buvo vertas kaip užsienio reikalų ministeris. Būtent, nieko nevertas. Jo tariamieji pasisėkimai, kurių buvo ligi 1942 m., nebuvo jokie politiniai pasisėkimai. Jie buvo tik vokiečių kariuomenės nugalėjimų kvitai. Kur vokiečių armijos buvo laimėjusios, ten pasirodydavo Ribbentropas. Kur vokiečių pabūklai ir tankai nebeatlaikė, ten su juo, nebesikalbėjo.

Iš dienoraščio įrašų ir Goebelso pokalbių su Hitleriu aišku, kad jau 1943 m. Hitleris buvo supratus situaciją. Bet nenorėjo atieisti Ribbentropą; tokie atleidimai karu metu rodą silpnbę, o jis norėjo ir toliau užsieniui vaidinti stiprų vyrą. Goebelsas apgailestavo tokią pažiūrą, skundėsi ją, ir kiek turėjo drašos, kritikavo fuirerį dėl to. Ligi pat pastarųjų dienų jo dienoraštis pilnas nepalankių pastabų apie Ribbentropą ir užominių apie jo negabumą.

Iš tų pastabų matyti, kad Goebelsas siūlė Hitleriui jį paskirti užsienio reikalų ministeriu. Reikia manyti, kad Goebelsas į tą postovį siūlėsi ne dėl garbės troškimo. Kokią gi garbę galėjo teikti Vokietijos užsienio reikalų ministerio postovis 1944 m.? Tik prieš pat galą Hitleris išsidavė, ką manė apie Ribbentropą jau kelinti metai. Paskutinėmis dienomis, esant reicho kanceliarijos bunkeryje, Ribbentropas paskambino ir iš džiūngsmo nušvėtęs pasakojo, kad tučtuojau turįs įvykti skilimas tarp rusų ir vakarų sąjungininkų. Hitleris susuko jam:

— Tą patį per dažnai pasakojai man anksčiau! — ir pakabino ragelį.

Rysium su tuo pokalbiu jis pasakė keltą neglostomų pastabų apie užsienio reikalų ministerį.

Be abejo, Goebelsas buvo geriausias trečiojo reicho vyras, o Ribbentropas pasirodė didžiausias nacių nulis. Kad kabinete sėdėjo genijus šalia pasipatusio idio-to, gal tą faktą galima paaiškinti tuo, jog Hitleris daug išmanė apie propagandą ir nė kiek apie užsienio politiką.

(Pabaiga) („Die Weltwoche“)

mirkai žvilgterėjau į Guigą: jis sėdėjo atsilošęs ir žiūrėjo įsmėigęs akis į lubas. Nepaprastai išblyškęs veidas buvo be iš-raiškos.

— Praėjo ketveri metai, bet tie įvykiai mano akyse tebestovi kaip gyvi, — vėl prabilo jis. — Kai Dzedulionis siūlėsi mane mokyti gyvenimą, juokas ima. Ką jis gali mane pamokyti? Gyvenimas mane taip pamokė, kad jokie mokytojai geriau nebei-mokys. Kad man kas pasakytų: už ką? Mano sąžinė rami, aš nieku nenusikaltau nei prieš Dievą nei prieš žmones, aš buvau sąžiningas tarnautojas, geras pilietis ir doras žmogus ir tikrai būčiau buvęs geras tėvas. Mes su Maryte svajojome apie ipedini, net ir vardą jam buvome parinkę. O jei būtų gimusi mergytė, būtume pakrikš-tiję motinos vardu ... Jei į mūsų trobelę būtų trenkęs perkūnas ir nutrenkęs mano žmona, man būtų buvę suprantama: gamtos galybė, nesavaldysi. Bet mus nuterėjo žmo-nės; tegul jie būna kitataučiai, tegul jie būna mūsų priešai, bet vis dėlto žmonės ... Daktaras sako, reikia tikėti žmogumi. Ma-tyt, jis dar nepatyrė ant savo kailio kas yra žmogus ... Tegul man šiandien visi šventieji sako pamokslus apie žmogaus žmoniškumą, aš jiems nebetikėsiu. Į svei-katą!

Guiga išgėrė savo stiklą iki dugno, pa-žiūrėjo į jį prieš lempą ir ėmė niūniuoti dainelę apie apynę. Dzedulionis, sunknū-bdamasis pažiūrėjo į Matūzą ir paklausė?

— Ko gi tu taip nuleidai nosį? Tuo būt, Guigos argumentai tave pritrenkė:

— Kaip žmogaus ntekšybei, taip jo di-dybei galo nėra, — atsakė maštینگai dak-taras.

(Ištraukos pabaiga)

Pirmojo viešosios nuomonės apklausimo rezultatai

KLAIMSIMUS ATSAKĖ TIK 18% VISŲ „MINTIES“ SKAITYTOJŲ * ISSKYRUS 7, VISI ISREIŠKĖ TVIRTĄ VILTĮ GRĮŽTI Į LAISVĄ TĖVYNĘ * AMERIKIEČIAI LAIŠKŲ MŪSŲ SKAITYTOJŲ SIMPATIJAS * UZ EMIGRACIJĄ * GERIAUSIA KNYGA — A. MACEINOS „DIDYSIS INKVIZITORIUS“ * VIENBALSIAI PASISAKĖ PRIEŠ ASMENINIUS IR GRUPINIUS GINCUS MŪSŲ SPAUDOJE

Prieš kelių metų „Mintis“ redakcija, siekdama tampa spaudos ryšio su savo skaitytojais ir giliai įvertindama viešosios nuomonės reikšmę (vairiais mūsų gyvenimo klausimais, buvo pasakėbūsi pirmąjį viešosios nuomonės apklausimą aktualiais, dabartiniais mūsų tremties gyvenimą liečiančiais klausimais.

Kaip žinoma, kituose kraštuose (JAV, Anglija, Prancūzija ir kt.) panašūs užklausimai jau žymiai nuo seniau yra vykdomi ir jie turi net lemiamos įtakos atskirų valstybių vyrų sprendimams. Kiekvienu atveju atitinkami viešosios nuomonės tyrimo institutai stato klausimus plačiai visuomenei ir jau iš anksto turi atsakymus ir rūpinasi klausimais.

Tuo patiu tikslu „Mintis“ redakcija paspaudė savo skaitytojus atsakyti į eilę klausimų. Ar tai dalyko naujoviškumas, ar bendra mūsų tremties gyvenimo žymė reaguojimo susilpnėjimas ir išorinius įvykius, vis dėlto, palyginti labai mažą mūsų skaitytojų procentą privertė susidomėti pastatytais klausimais ir pareikšti savo nuomonę. Prisiuntę atsakymus 18% visų „Minties“ skaitytojų.

Džiugu konstatuoti, kad gyviausiai atsiliepė akademinis jaunimas — studentai, toliau mokytojai, darbininkai ir kt. Kitos profesijos, kurių nuomonės tikrai buvo laukiama, deja, labai silpnai reaguavo į mūsų klausimus.

Tačiau turimi rezultatai leidžia mums bent iš dalies spręsti apie viešąją nuomonę, kai kuriais pastatytais klausimais ir reikiama tikėtis, jog ši nuomonė bus įdomi visiems mūsų laikraščio skaitytojams.

Kaip žinoma, mūsų skaitytojai buvo prašyti duoti atsakymus į šiuos klausimus:

1. Kada tikėtis grįžti į laisvą Tėvynę?
2. Kuriai sąjungininkų tautai jauti didžiausių simpatijų?
3. Ar pritari emigracijai?
4. Kur norėtum emigruoti?
5. Kokia, Tautos manymu, išleisti trentyje knyga yra pati geriausia?
6. Kokiais klausimais straipsniai Tautos labiausiai įdomiauja?
7. Kokius pageidavimus turėtumėte mūsų redaguojamam laikraščiui „Mintis“?

Į pirmą klausimą išskyrus 7 skaitytojus, visi atsakė teigiamai, jog tikisi grįžti į laisvą Tėvynę. Kada? — čia jau, žinoma, spėjimų aritritis ir reikalauji konkrečių atsakymų būtų netikslu, užtat ir atsakymai yra labai įvairūs.

Didžiausios simpatijos mūsų skaitytojų buvo pareikštos amerikiečių tautai, antroje vietoje — anglų tautai, toliau — prancūzų tautai. Tenka pažymėti, kad skaitytojų atsakymai supluokė iš visų zonų palyginti vienodai, todėl šią skaitytojų nuomonę reikėtų laikyti bendra, o ne atskiros zonos lietuvių tremtinių. Įdomu tai, kad atskirų zonų skaitytojai daugumoje pasisakė už amerikiečių tautą, nors jie gyvena ir kitose zonos.

Vieli, išskyrus vėl tą pačią 7 skaitytojų (to patio skaičiaus), pasisakė už emigraciją ir beveik 80% nori emigruoti į JAV-bes. Toliau lygiomis pasidalino norintieji emigruoti į Angliją ir į Kanadą. Pasilikti Vokietijoje pareiškė norą tik 3 skaitytojai.

Praktiški patarimai:

GRYBAI

Kas iš mūsų nežino grybų, kas jų nėra valges? Savo tėvynės miškuose mes jų ras daug (vairių rūšių, naudodavome savo reikalams, siūdavome juos į užsienius, net amerikiečiai gardžiūdavos mūsų grybais. Vienok ne daug kas žino, kad grybai yra labai vertinga maistingoji medžiaga, nes sauso saulėje turi daug baltyminių medžiagų: 100 gr. šviežių grybų turi:

- 5 gr. baltymų, 3 gr. angliavandenių, mažą kiekį riebalų, ir duoda 34 šilumos kalorijas, iš kurių mūnų kūnas sunaudoja 28 šil. kalorijas.
- 100 gr. džiovintų grybų turi: 42 gr. baltymų, 30 gr. angliavandenių, ir duoda 302 šil. kalorijas, iš kurių kūnas sunaudoja 210 šil. kalorijas.

Vitaminių yra tik šviežiose grybuose, būtent, vitamino B, ir D, bet virinant bei džiovinant grybus tie vitaminai pranyksta. Mūsų DP, kurie negauname užtikrintai šviežių baltyminių medžiagų, grybų patiekalai pasidaro labai aktualūs ir dabar, artinantis grybų rinkimo sezonui, kiekvienas turėtų šią progą pasinaudoti. Baltymines medžiagas mūsų kūnui reikalingas, kad kūne pasigamintų nauji nerviniai, hormoniniai (geriausis išleidžia tam tikrus liaukos), fermentai (medžiagos padedantios maistą suvirškinti). Vitaminai, apsigynimo medžiagos nuo įsibraunantių bakterijų ir daug kitokių medžiagų yra reikalingi, kad mūsų kūnas būtų sveikas, stiprus, atsparus, o mintis skaidri, nuolatika maloni, patenkinta. Jei mes negauname užtikrintai baltyminių

gruotį į Angliją ir į Kanadą. Pasilikti Vokietijoje pareiškė norą tik 3 skaitytojai.

Toliau klausimą, kuri trentyje išleistoji knyga, skaitytojų nuomone, yra pati geriausia — daugiausia balsų surinko prof. A. Maceinos „Didysis Inkvizitorius“. Antroje vietoje lygiomis atsakymai pasidalino už Maironio „Pavasario Balsus“, St. Zbarsko „Svetimame krašte“ ir B. Brazdežio „Svetimi kraštai“.

Bendrai, skaitytojų nuomone apie trentyje išleistas knygas be galo buvo įvairi ir beveik visos išleistos knygos surinko balsų. Kokie straipsniai labiausiai įdomiauja mūsų skaitytojus — taip pat būtų sunku atsakyti, nes nuomonė čia irgi pasidalino. Dauguma, vis dėlto, pasisakė už politinius klausimais straipsnius, toliau gan žymus skaitytojų skaičius pasisakė už tautinės kultūros ir literatūros klausimais straipsnius. Taip pat išreikštas pageidavimas rašyti daugiau apie tuos kraštus ir gyvenimo sąlygas, kur numatoma emigruoti.

Be to visi pageidavo daugiau žinių apie dabartinį gyvenimą Lietuvoje.

Šitai trumpai atrodė mūsų skaitytojų atsakymai į pateiktus klausimus.

Nors kaip jau buvo pažymėta, apie šias nuomones negalima daryti toli einančių išvadų, nes tik 18% visų skaitytojų dalyvavo šiam pirmame viešosios nuomonės apklausime, tačiau ir tie 18%, vis dėlto, reikia tikėtis išreikšti mūsų pageidavimus ir nuomones apie vienokius ar kitokius mums rūpimus klausimus. Nelabai skiriasi ir mūsų visų galvojimas pagrindiniais dabartinio gyvenimo klausimais.

STOVYKLOS PARODA KEMPTENE

Liepos mėn. 26 d. Kemptene buvo surengta šia paroda, vaizduojanti šios kolonijos dviejų metų gyvenimą ir per tą laiką jos atsiėktus darbo laimėjimus.

Atidarymo metu kolonijos pirm. Dr. Kaš kelis pabrėžė, kad ši kukli kolonijos paroda turinti parodyti visiems svetimaučiams, kad išvietintieji lietuviai dirba ir net sunkiausiose sąlygose, sugeba atsiekti naujų kultūrinių laimėjimų. Parodą atidarė Kempteno PCIRO direktorius Wattleworth pagirdamas lietuvių darbštumą ir palinkėdamas lietuviams šią kūrybinę dvasią nusinėti į tuos kraštus, kur jiems ateityje teks emigruoti, negalint grįžti namo. Parodą ap lankė Kaulbeuro kariuomenės dalinio vad. plk. Gower, Kempteno komendantas Howlett ir daugelis karinės valdžios ir PCIRO pareigūnų. Taip pat nemažą susidomėjimą parodė ir vietos vokiečiai, gausiai lankydami parodą ir ypač domėdamiesi mūsų tautodailės ir menininkų kūriniais. Parodą aplankė virš 2 tūkstantiai žmonių.

Parodą turėjo šiuos skyrius: rankdarbių, tautodailės, meno kūrinių, amatininkų, spaudos, statistikos, filatelijos ir foto. Rankdarbių skyriuje buvo išstatyta nemaža siuvinėjų ir mezginių, kuriuos pagamino kemptenietės, gyvendamos stovykloje. Tautodailės skyriuje parodyta mūsų tautinių kostiumų pavyzdžiai, nemaža tautinių juostų ir audinių. Ypač įdomus ir skoningas buvo aukštaitiško tipo kostiumas.

Meno skyriuje išstatyta dailininkų: Paškevičiaus, Dokolskaitės, Rutkausko, Jackevičiūtės-Petrailienės ir Ingelevičienės kūriniai. Įvairi tematika ir eksponatų gausumas rodo, kad šios kolonijos menininkų kūrybinės jėgos nepajėgia užgnaužti ir žmogaus dvasią alinančios lagerio gyvenimo sąlygos. Kareivinių palėpėse įrengtos atel je gimsta meno kūriniai, kurie stebina vietos vokiečių menininkus. Iš išstatytų dailininkų kūrinių ypač lankytojo dėmesį pritraukia dail. Paškevičiaus „Orinis puikimas“, Dokolskaitės „Alpių peizažai“, Rutkausko — portretai, Jackevičiūtės-Petrailienės mergaitės portretai ir Ingelevičienės dekoratyvinio pobūdžio darbai.

Amatininkų skyrius yra bene pats turtingiausias ir geriausias pavaizduoja šios stovyklos dypišką gyvenimą. Čia pirmiausia į akis krinta Odininkų dirbtuvės dirbiniai. Maždaug prieš metus Kemptene buvo suorganizuoti odininkų kursai, o kursams pasibaigus tuojau buvo atidaryta odininkų dirbtuvė ir šiandien parodoje jau matome visai patenkinamai išdirbtų odų ir padų pavyzdžius, gausybę gražių išdirbtų avių, triušių, lapų ir net svabiškų kurtių kailių, meniškai pasūtytų albumų, rankinukų, piniginių, diržų ir kit. Siame skyriuje taip pat labai gražiai užsirekomenduoja siuvelėjai, ir radijo technikai, kurie čia išstatė du visiškai originaliai pagamintus „Radio“ pavyzdžius. Dėmesio verti yra tame skyriuje išstatyti ir drožinėtojo Ivanausko darbai.

Taip pat yra įdomūs ir turiningi spaudos, statistikos, filatelijos ir foto skyriai. Statistikos skyrius diagramomis kruopščiai ir ryškiai pavaizduoja šios kolonijos dviejų metų gyvenimą. Ypač įdomi ir įvairi yra foto nuotraukų tematika. Ir jeigu šie foto mėgėjai dar daugiau atkreipt dėmesio į nuotraukų ryškumą ir perspektyvas, tai ateity šio kolonija turės gražiai užliksuotą DP gyvenimą.

Tenka pastebėti, kad visų bemaž parodos eksponatai yra išstatyti ne iš Lietuvos atsivežto kraščio skrynios, bet čia pat tremtyje sukurti, ir todėl jie yra originalūs ir įdomūs.

Atidarymo metu kolonijos pirm. Dr. Kaš kelis pabrėžė, kad ši kukli kolonijos paroda turinti parodyti visiems svetimaučiams, kad išvietintieji lietuviai dirba ir net sunkiausiose sąlygose, sugeba atsiekti naujų kultūrinių laimėjimų. Parodą atidarė Kempteno PCIRO direktorius Wattleworth pagirdamas lietuvių darbštumą ir palinkėdamas lietuviams šią kūrybinę dvasią nusinėti į tuos kraštus, kur jiems ateityje teks emigruoti, negalint grįžti namo. Parodą ap lankė Kaulbeuro kariuomenės dalinio vad. plk. Gower, Kempteno komendantas Howlett ir daugelis karinės valdžios ir PCIRO pareigūnų. Taip pat nemažą susidomėjimą parodė ir vietos vokiečiai, gausiai lankydami parodą ir ypač domėdamiesi mūsų tautodailės ir menininkų kūriniais. Parodą aplankė virš 2 tūkstantiai žmonių.

Atidarymo metu kolonijos pirm. Dr. Kaš kelis pabrėžė, kad ši kukli kolonijos paroda turinti parodyti visiems svetimaučiams, kad išvietintieji lietuviai dirba ir net sunkiausiose sąlygose, sugeba atsiekti naujų kultūrinių laimėjimų. Parodą atidarė Kempteno PCIRO direktorius Wattleworth pagirdamas lietuvių darbštumą ir palinkėdamas lietuviams šią kūrybinę dvasią nusinėti į tuos kraštus, kur jiems ateityje teks emigruoti, negalint grįžti namo. Parodą ap lankė Kaulbeuro kariuomenės dalinio vad. plk. Gower, Kempteno komendantas Howlett ir daugelis karinės valdžios ir PCIRO pareigūnų. Taip pat nemažą susidomėjimą parodė ir vietos vokiečiai, gausiai lankydami parodą ir ypač domėdamiesi mūsų tautodailės ir menininkų kūriniais. Parodą aplankė virš 2 tūkstantiai žmonių.

Atidarymo metu kolonijos pirm. Dr. Kaš kelis pabrėžė, kad ši kukli kolonijos paroda turinti parodyti visiems svetimaučiams, kad išvietintieji lietuviai dirba ir net sunkiausiose sąlygose, sugeba atsiekti naujų kultūrinių laimėjimų. Parodą atidarė Kempteno PCIRO direktorius Wattleworth pagirdamas lietuvių darbštumą ir palinkėdamas lietuviams šią kūrybinę dvasią nusinėti į tuos kraštus, kur jiems ateityje teks emigruoti, negalint grįžti namo. Parodą ap lankė Kaulbeuro kariuomenės dalinio vad. plk. Gower, Kempteno komendantas Howlett ir daugelis karinės valdžios ir PCIRO pareigūnų. Taip pat nemažą susidomėjimą parodė ir vietos vokiečiai, gausiai lankydami parodą ir ypač domėdamiesi mūsų tautodailės ir menininkų kūriniais. Parodą aplankė virš 2 tūkstantiai žmonių.

Atidarymo metu kolonijos pirm. Dr. Kaš kelis pabrėžė, kad ši kukli kolonijos paroda turinti parodyti visiems svetimaučiams, kad išvietintieji lietuviai dirba ir net sunkiausiose sąlygose, sugeba atsiekti naujų kultūrinių laimėjimų. Parodą atidarė Kempteno PCIRO direktorius Wattleworth pagirdamas lietuvių darbštumą ir palinkėdamas lietuviams šią kūrybinę dvasią nusinėti į tuos kraštus, kur jiems ateityje teks emigruoti, negalint grįžti namo. Parodą ap lankė Kaulbeuro kariuomenės dalinio vad. plk. Gower, Kempteno komendantas Howlett ir daugelis karinės valdžios ir PCIRO pareigūnų. Taip pat nemažą susidomėjimą parodė ir vietos vokiečiai, gausiai lankydami parodą ir ypač domėdamiesi mūsų tautodailės ir menininkų kūriniais. Parodą aplankė virš 2 tūkstantiai žmonių.

Atidarymo metu kolonijos pirm. Dr. Kaš kelis pabrėžė, kad ši kukli kolonijos paroda turinti parodyti visiems svetimaučiams, kad išvietintieji lietuviai dirba ir net sunkiausiose sąlygose, sugeba atsiekti naujų kultūrinių laimėjimų. Parodą atidarė Kempteno PCIRO direktorius Wattleworth pagirdamas lietuvių darbštumą ir palinkėdamas lietuviams šią kūrybinę dvasią nusinėti į tuos kraštus, kur jiems ateityje teks emigruoti, negalint grįžti namo. Parodą ap lankė Kaulbeuro kariuomenės dalinio vad. plk. Gower, Kempteno komendantas Howlett ir daugelis karinės valdžios ir PCIRO pareigūnų. Taip pat nemažą susidomėjimą parodė ir vietos vokiečiai, gausiai lankydami parodą ir ypač domėdamiesi mūsų tautodailės ir menininkų kūriniais. Parodą aplankė virš 2 tūkstantiai žmonių.

Atidarymo metu kolonijos pirm. Dr. Kaš kelis pabrėžė, kad ši kukli kolonijos paroda turinti parodyti visiems svetimaučiams, kad išvietintieji lietuviai dirba ir net sunkiausiose sąlygose, sugeba atsiekti naujų kultūrinių laimėjimų. Parodą atidarė Kempteno PCIRO direktorius Wattleworth pagirdamas lietuvių darbštumą ir palinkėdamas lietuviams šią kūrybinę dvasią nusinėti į tuos kraštus, kur jiems ateityje teks emigruoti, negalint grįžti namo. Parodą ap lankė Kaulbeuro kariuomenės dalinio vad. plk. Gower, Kempteno komendantas Howlett ir daugelis karinės valdžios ir PCIRO pareigūnų. Taip pat nemažą susidomėjimą parodė ir vietos vokiečiai, gausiai lankydami parodą ir ypač domėdamiesi mūsų tautodailės ir menininkų kūriniais. Parodą aplankė virš 2 tūkstantiai žmonių.

Atidarymo metu kolonijos pirm. Dr. Kaš kelis pabrėžė, kad ši kukli kolonijos paroda turinti parodyti visiems svetimaučiams, kad išvietintieji lietuviai dirba ir net sunkiausiose sąlygose, sugeba atsiekti naujų kultūrinių laimėjimų. Parodą atidarė Kempteno PCIRO direktorius Wattleworth pagirdamas lietuvių darbštumą ir palinkėdamas lietuviams šią kūrybinę dvasią nusinėti į tuos kraštus, kur jiems ateityje teks emigruoti, negalint grįžti namo. Parodą ap lankė Kaulbeuro kariuomenės dalinio vad. plk. Gower, Kempteno komendantas Howlett ir daugelis karinės valdžios ir PCIRO pareigūnų. Taip pat nemažą susidomėjimą parodė ir vietos vokiečiai, gausiai lankydami parodą ir ypač domėdamiesi mūsų tautodailės ir menininkų kūriniais. Parodą aplankė virš 2 tūkstantiai žmonių.

...šios negerovės taip pat turi labai didelės įtakos mūsų pavergtos tėvynės išlaisvinimo darbiui. Tokiomis negerovėmis laikau kriminalinius ir dorovinius nusikaltimus, intelektualiai pajėgių asmenų stovėjimą nuosaliai ir rūpinimąsi tik savim. —

Atrodo, kad mūsų skaitytojai pilnai atspėjo dabartinio, didžios mūsų kovos, gyvenimo pulsą ir daugumoje pasakė tai, ką galvoja ne tik „Minties“ skaitytojai, ne tik tie 18%, bet visi lietuviai tremtiniai.

Būta, žinoma, ir savotiškų sakymų, arba labai „filosofinių“, kaip pav. vienas skaitytojas į klausimą, kuri knyga yra pati geriausia, atsakė trumpai: — ...toji, kuri dar neišleista. —

Tačiau visumoje šiuo pirmuoju viešosios nuomonės užklausimu susidomėjimas buvo nemažas ta prasme, kad visi atsakė į klausimus labai rimtai ir savo pareikštom mintim bei pageidavimais įnešė tam tikro gyvumo ir monotonišką gyvenimą, o pačiam laikraščiuvi suteikė didelės naudos ir pamokančios medžiagos į tolimesnių tobulėjimo kelią.

Sis pirmasis mūsų skaitytojų atgarsis leidią ir ateity panašius užklausimus pakartoti. Ir reikia tikėti, jog tadą žymiai didesnis procentas pajus pareigą dalyvauti mūsų liečiančių klausimų sprendimuose ir sutvirtinti tą būtiną ryšį tarp skaitytojų ir spaudos. H. Z.

Registruojami darbininkai i Olandija

Memmingenas. PCIRO pradėjo registruoti DP norinčius vykdyti darbus i Olandiją. Registruojama vyrai 18—40 m. ir moterys 18—35 m. Registruojami ir vedusieji, jei jie sutinka šeimas palikti Vokietijoje. Olandijai reikalingi a) vyrai: kasyklų darbininkai, metalo, medžio, vario specialistai svei-suotojai ir tt.

b) Moterys: radijo fabrikams darbininkės, ligoninių patarnautojos, tekstilės įmonių darb. verpėjos, siuvelėjos ir siuvelyklų darbininkės. Pirmoji grupė išvyksta iš Miuncheno prieš rugpjūčio 15 d.

Kas naujo Kemptene?

Liepos mėn. 30 d. buvo uždaryta penkias dienas užtrukusi Kempteno lietuvių stovyklos paroda. Parodą aplankė virš 2.000 žiūrovų, kurie galėjo susidaryti vaizdą apie stovyklos dviejų metų kultūrinį, ūkinį bei ekonominį gyvenimą. Liepos 30 d. parodą aplankė Kempteno vyr. burmistras Dr. Goetz ir čia išeinančio savaitraščio „Der Allgaeuer“ redaktorius. Rugpjūčio mėn. 2 d. numeryje minėtas laikraštis išgesniu straipsniu aprašo parodą ir gražiai apie ją atsiliepia („...der in der Schlosskaserne abgelegete Rechenschaftsbericht macht den Li-tauern alle Ehre“).

Kolonijos kooperatyvas „Gintaras“ liepos mėn. 29 d. turėjo visuotinį savo narių susirinkimą ir išrinko naują valdybą bei kontrolės komisiją. Valdybon įeina: Valavičius — pirm., Kaminskas — vice-pirm., Jonynas — reikalų vedėjas, Pročkys sekr. ir M. Klimas — vald. narys, o kontrolės komisijon išrinkta: Dr. Micuta, Stulpinas ir Bačinskas. Kooperatyvas 50% pelno paaukojo šioms reikalams: VLIK-ui — 1000,— RM, LRK Kempteno skyriui — 300,— RM, gimnazijos ir pr. mokyklos ne-turtingiems ir gabiems mokiniams — 1.100 RM, „Sarūnui“ — 500 RM, ir „A. B. Die-nos Naujienoms“ — 300 RM. Kolonijos nariai pageidauja, kad kooperatyvas juos aprūpintų visomis būtino reikalingumo pre-kėmis ir visiemis prieinamomis kainomis.

Rugpjūčio mėn. 2 ir 3 d. d. Ingolstadt Dramos trupė buvo į Kemptene ir vie-tos Miesto Teatre davė du spektaklius. Vai-dino Putino 6 v. dramą „Valdovo Sūnus“.

Teko ngirsti, kad rugpjūčio mėn. ga-le kemptenietėms aplankys Augsburgo Dra-mos Teatras. Juk jis jau seniai yra laukia-mas ir bus mielas svečias!

Rugpjūčio 3 d. 12 kemptenietėjų lietu-vių vyrų išvyko Miunchenan su tikslu pa-tekėti į Kanadą, — jų tarpe yra ir trys šar-niečiai. L. Rytas

MEMMINGENO KREPSININKAI AUGSBURGE

Augsburgas. S. m. rugpjūčio mėn. 2 d., Memmingeno sp. klubas „Mintis“ sužadė apygardos pirmenybių krepšinio ir tink linio rungtynes su Augsburgo sp. kl. Dainava. Po sunkios kovos krepšinių laimėjo svečiai memmingenietėiai pasėkme 31:29 (17:14). Minties komandoje žaidė ir taškus pelnę: Bedržiokas 15, Ručinskas 6, Silinskas 4, Navickas 3, Marcinkus 2, Kondrotas 0. Dainavai taškus laimėjo: Smolinskas 16, Mažeika 5, Mickevičius 4, Baziliauskas ir Balsys po 2, Simutis 0.

Tinklinį laimėjo taip pat memmingenietėiai santykiu: 2:1 (15:8; 13:15; 15:9). Min ties tinklinio šešetuką sudarė Macevičius, Balčiūnas, Silinskas, Gaižutis, Marcinkus, Umbrasas.

Po šių varžybų Mintis turi po vieną lai-mėjimą ir pralaimėjimą, o tinklinyje 1 lai-mėjimą. Gz.

IS DILLINGENO LIETUVIŲ STOVYKLOS GYVENIMO. Mūsų atvaizduose viršuje (iš kairės) scena iš vaikų teatro vaid. „Miegantioji snieguolė“ ir tautinių šokių šokėjų grupė. Apačioje bendras stovyklos vaizdas ir miške dirbantieji vyrai pietauja. Ig. Podelio nuotr.

IS ESTŲ SPAUDOS:
*Estų profesorius Dr. A. Laur išrinktas Ankaros universiteto profesorium. Jis ten užimsias analizinės chemijos katedrą. (Est Post, Eestl Rada)

* Estų DP stovykla iš Kleinheubacho a. M. yra perkelta į Aschaffenburgą, į Lagerkaserne, kur anksčiau gyveno lenkai. Kleinheubache buvo apie 800 estų. (Eesti Post, Eestl Rada)

* NZZ praneša, kad 6000 DP užsirasė į tarptautinį prancūzų legijoną. Vokiečių ten buvo 2400, o be to dar dalis Rommelio armijos kareivių. Tokiu būdu vokiečių ka-ba yra vyraujanti tarptautiniame legijone. („Vails Eesti“, Stokholmas)

PAIESKOJIMAS
Vladas Usovicius, gyv. Mannheim-Rhein-nau, Gustav Nachtigalstr. 64, prašo atsi-liepti savo gimines ir pažįstamts.

P. C. I. R. O. PAIESKOJIMŲ ĮSTAIGA AROLSENE PRIE KASSELIO IESKO SEKANCIUS ASMENIS:

- BAJALIS Alfonsas, 36 metų, iš Guestrowo;
- BAJALIS Algis, iš Guestrowo;
- BAJALYTĖ Danutė, iš Guestrowo;
- BAJALYTĖ Zenė, iš Guestrowo;
- BENEVIČIUS Macas, iš Šiaulų;
- GLATT Ania, 46 metų, iš Danzigo;
- GLATT Liolia, 16 metų, iš Kauno;
- LEACHOWSKI Renate, iš Beelitzo;
- LEACHOWSKI Walia, iš Beelitzo;
- LEACHOWSKI Viktor, iš Beelitzo;
- LEMME Rudolf, 35 metų, iš Rybno;
- LENER Moische, 32 metų, iš Dachau;
- ULEVICIUS Birutė, 12 metų, iš Dresdeno;
- ULEVICIUS Danutė, 18 metų, iš Dresdeno;
- URBONAS Oskaras, iš Kopenhagos;
- VASKEVICIENE Mina, 35-40 m., iš Rytpr.
- VASKEVICIUS Henrikas, 40 m., iš Rytpr.;
- VENSLOVAS Gražina, 10 metų, iš Vilniaus;
- VENSLOVAS Juzė, 36 metų, iš Vilniaus;
- GINKUS Ferdinandas, 25 metų, iš Kauno.

Mūsų mielą bendradarbį dail. **Kosta Jezerską**, jo mofinai mirus, nuosirdžiai nūjaučiame **Lietuviai Vaidintojai „ATZALYNAS“**

MINTIS

„The Thought“ Lithuanian Newspaper Authorized by Headquarters European Command Civil Affairs Division * Appears 3 times weekly * Editor — in — Chief and authorised licensee: J. Vasaitis * Printed by Druckerei- und Verlagsgenossenschaft e.G.m.b.H., Memmingen

Vyr. Redaktorius — leidėjas J. Vasaitis Redaktorai: Henr. Žemelis ir Vl. Balsys Leista Vyr. JAV kariuomenės būstinės Europoje * Laikraštis išeina antradieniais, ketvirtadieniais ir šeštadieniais * Prenumerata mėn. RM. 10.—, atskiras numeris RM. 1.— * Prenumerata į JAV ir Angliją su persiuntimo išlaidomis RM. 15.— mėn. Einam. sąskaita Volksbank Memmingen, e.G.m.b.H. Nr. 9149 ir Postcheckkonto München 14 210. Adresas: „MINTIS“, (13b) Memmingen, Schranneplatz 6. Laiškas: Memmingen, Postfach 110.

Redakcija nesunaudotų rankraščių nesaugo * Honoraras mokamas tik nuolatiniams bendradarbiams iš anksto susitarus * Pirmam skelbimui, tik iš anksto už juos apmokėjus * Skelbimai iki 10 petito eilučių RM. 20.—, toliau už kiekvieną eilutę po RM. 150.— * Redakcijos ir administracijos kalbamos valandos kasdien, išskyrus šventadienius 9—12 val. ir 17—17 val. * Red. ir administracijos telef. Nr. 2677.